

20.12.2024

Dnro 1826/03.04.04.04.09/2023

Asia Hyvinvointialueasiaa koskeva valitus

Valittaja Taivalkosken kunta

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus 21.11.2023 § 533

Terveysten- ja sairaanhoidon palveluiden toimialuejohtaja on 6.9.2023 tekemällään päätöksellä päättänyt Koillismaan alueellisten lähi- ja aluepalvelujen Akuuttiosastot-vastuualueen Akuuttiosasto Taivalkoski - vastuuyksikön lakkauttamisesta 1.10.2023 alkaen.

Aluehallitus on valituksenalaisella päätöksellä hylännyt Taivalkosken kunnan tekemän oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittaja on vaatinut, että toimialuejohtajan päätös Akuuttiosasto Taivalkoski - vastuuyksikön lakkauttamisesta kumotaan ja osaston paikkatilanne arvioidaan uudelleen vastaamaan kuntalaisten palvelutarvetta. Valittajan on lisäksi katsottava vaatineen aluehallituksen päätöksen 21.11.2023 (§ 533) kumoamista.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on päättänyt Taivalkosken akuuttiosaston lakkauttamisesta jo syksyn 2022 aikana ja julkaissut linjauksensa järjestämissuunnitelmassa yleisin perustein ilman, että on arvioitu laajemmin ja tehty lakkauttamisesta päätösten vaikutusten arviointia kuntalaisten palvelutarpeen näkökulmasta sen osalta, millaista hoitoa tulisi antaa ja järjestää Taivalkosken sote-keskuksessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (jäljempänä myös järjestämislaki) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Myös tästä näkökulmasta toimialuejohtajan päätös tulee kumota. Perusteena lakkauttamiselle ovat olleet ainoastaan taloudelliset perusteet ilman asiakkaiden tarpeeseen perustuvaa vaihtoehtojen

arviointia. Päätös on järjestämislain 4 §:n 2 momentin, yhdenvertaisuuslain ja perustuslain vastainen sekä lainvastainen myös potilasturvallisuuden kannalta. Hoitoon pääsystä aiheutuu jatkossa kohtuuton viive ja matkustamisesta ylimääräisiä, kuntalaisten maksettaviksi tulevia kustannuksia. Päätös on ristiriidassa laissa määritettyyn saavutettavuuden vaatimukseen nähden.

Lakkauttamista ei voida perustella osaajapulalla tai akuuttiosaston heikolla käyttöasteella. Taivalkosken kunta on huolehtinut osaajien kouluttamisesta ja saanut pidettyä henkilöstönsä vuodeosastolla vuosien ajan. Kesäloman aikaista sairaanhoitajien puutetta on korjattu ostopalvelulla vuonna 2022. Osaajapula on muodostunut hyvinvointialueen ottaessa vastuun sosiaali- ja terveyspalvelujen hoitamisesta vuoden 2023 alussa ja aiheuttaessa henkilöstölle epävarmuutta töiden jatkumisesta. Vuodeosaston käyttöaste on ollut korkea ennen koronavuosia ja palautunut vuoden 2022 lopulla entiselle tasolle. Hyvinvointialue ei ole osoittanut tehneensä Taivalkosken kunnan alueella sellaisia toimia, joilla hoitotyön ammattilaisia olisi yritetty systemaattisesti rekrytoida. Hyvinvointialue ei ole myöskään tehnyt sellaisia työjärjestelyjä, jotka olisivat tukeneet akuuttihoitoa toiminnan jatkuvuutta Taivalkoskella.

Taivalkosken terveyskeskuksen vuodeosastolla on hoidettu vuoden 2022 loppupuoliskolla myös ulkokuntalaisia potilaita paikkautilanteen ollessa heikko muissa hyvinvointialueen kunnissa. Ulkopaikkakuntalaisten hoidon tarve on ollut korkea Taivalkoskella, joten akuuttihoitossa ei tosiasiallisesti ole ollut aikaisemminkaan jatkohoitoa paikkoja. Taivalkosken kuntalaisten tarve terveydenhuollon palveluille on Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitoksen (jäljempänä myös THL) mukaan keskimääräistä korkeampi.

Toimialuejohtajan päätöksessä ei ole huomioitu yhdenvertaisuuslain 5 §:ssä säädettyä yhdenvertaisuuden edistämisen velvoitetta, ja päätös loukkaa perustuslain 6 §:ssä säädettyä ihmisten yhdenvertaisen kohtelun vaatimusta. Päätös on syrjivä Taivalkosken kuntalaisten hoidon saamisen ja omaisten potilaan hoitoon ja tukemiseen osallistumisen näkökulmista. Tehdyt toimenpiteet ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain hengen vastaisia. Lain pyrkimyksenä on ollut turvata yhdenvertaiset, toimivat palvelut kunnille.

Kuntalaisilla on oikeus valita hoitopaikkansa. Hyvinvointialue on määrittänyt kuntalaisten puolesta akuuttihoitoa paikat, jotka voivat tosiasiallisesti olla missä tahansa hyvinvointialueen kunnassa. Päätös loukkaa perustuslain 7 §:ssä säädettyä oikeutta kokea turvallisuutta, koska kuntalaisilla ei ole enää oikeutta saada ympärivuorokautista akuuttihoitoa omalla paikkakunnallaan. Lisäksi päätös loukkaa mainitussa pykälässä tarkoitettua ihmisarvoa, koska ihmisten hoitoon pääsyä on vaikeutettu akuuttihoitoa osalta Taivalkoskella ja potilas viedään sellaiseen vieraaseen ympäristöön, joka aiheuttaa lisää henkistä kuormitusta ja turvattomuutta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Aluehallitus on lausunnossaan esittänyt valituksen hylkäämistä.

Valittaja on antanut vastaselityksen.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on ilmoittanut, että se ei lausu asiassa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta siltä osin kuin se kohdistuu sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelman hyväksymistä koskevaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston päätökseen 17.10.2022 § 120.

Muutoin hallinto-oikeus on tutkinut asian ja hylkää valituksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 17.10.2022 (§ 120) hyväksynyt hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelman vuosille 2023 - 2025. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 1.12.2023 antamallaan päätöksellä poistanut edellä mainittuun aluevaltuuston päätökseen liitetyn valitusosoituksen ja jättänyt päätöksestä tehdyt valitukset tutkimatta. Hallinto-oikeuden päätöksen perustelujen mukaan aluevaltuuston päätöksessä on ollut kysymys luonteeltaan sellaisesta periaatetason linjapäätöksestä, jota on tarkoitus noudattaa tulevia päätöksiä tehtäessä ja jonka oikeudelliset vaikutukset rajoittuvat järjestämissuunnitelmassa suunniteltujen palvelurakennemuutosten jatkovalmisteluun. Kyse on ollut sellaisesta hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:ssä tarkoitettusta päätöksestä, josta ei saa tehdä aluevalitusta. Hallinto-oikeus katsoo, ettei mainittuun päätökseen liittyviä valitusperusteita voida tutkia myöskään käsiteltäessä nyt kyseessä olevaa vastuuyksikön lakkauttamista koskevasta aluehallituksen päätöksestä tehtyä valitusta.

Pääasia

Asian selvittäminen

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Järjestämislain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Järjestämissuunnitelmasta käy ilmi, että perusterveydenhuollon akuutti- tai vuodeosastoilla toteutetaan lääkärin valvontaa vaativaa lyhytaikaista hoitoa.

Osastoille voidaan ottaa potilaita esimerkiksi vastaanoton tai päivystyksen kautta tai sairaalasta jatkohoitoon muun muassa leikkauksen jälkeen. Osastoilla työskentelee useita terveydenhuollon ammattihenkilöitä, lääkäreitä, sairaanhoitajia, lähihoitajia sekä kuntoutuksen ammattilaisia.

Toimialuejohtajan päätöksestä ilmenee, että Taivalkoskella on ollut 34 -paikkainen akuuttihoito- ja hoivaosasto. Osastolla on ollut hoidettavina sekä pitkäaikaista että lyhytaikaista hoitoa tarvitsevia potilaita. Hyvinvointialueen toiminnan alkamisen jälkeen pitkäaikaishoitoa tarvitsevia potilaita on siirretty tarpeenmukaiseen palveluun. Tosiasiallinen paikkamäärä ja tarve on Taivalkoskella ollut virallista paikkalukua pienempi. Henkilöstön riittävyyden vuoksi potilaspäikkämäärää on jouduttu suhteuttamaan saatavan hoitohenkilöstön mukaan. Akuuttihoito-osaston lakkauttamisen jälkeen taivalkoskelaiset akuuttiosastohoitoa tarvitsevat potilaat hoidetaan hyvinvointialueen muilla akuuttiosastoilla, ensisijaisesti Pudasjärven akuuttiosastolla ja Kuusamon yleislääketieteen keskuksessa. Etäisyys Taivalkosken kuntakeskuksesta Pudasjärvelle on noin 66 kilometriä ja Kuusamoon noin 65 kilometriä. Taivalkoskelle perustettavan 15-paikkaisen ympärivuorokautisesti toimivan arviointi- ja kuntoutusyksikön lisäksi kotiin annettavien palvelujen kokonaisuutta on jo vahvistettu alueella Kotas-tilannekeskuksen konsultaatio- ja kotiuttamisen tuella, virka-ajan ulkopuolisella etälääkärikonsultaatiopalvelulla, tiivistämällä ensihoidon kanssa tehtävää yhteistyötä sekä käynnistämällä kotisairaala- ja kotikuntoutustoimintaa. Nyt vahvistettavilla palveluilla mahdollistetaan sairaalatasoisen hoidon vieminen asiakkaan kotiin ja turvallinen kotiutuminen sairaalajakson jälkeen. Arviointi- ja kuntoutusjaksojen toteuttaminen omassa kodissa on ensisijaista, mutta Taivalkoskelle perustettavan yksikön myötä jaksoja voidaan toteuttaa myös arviointi- ja kuntoutusyksikössä. Jaksojen tavoitteena on arvioida ja vahvistaa asiakkaan toimintakykyä ja tukea turvallista kotona asumista. Taivalkosken kotihoito tukee näitä toimintoja ympärivuorokautisesti.

Toimialuejohtajan 17.11.2023 päivytyssä lausunnossa on todettu, että toiminnan siirtyessä hyvinvointialueelle osastolla oli 24 potilasta, joista osa oli pitkäaikaisia. Arviointi- ja kuntoutusyksikössä hoitoajat ovat pidempiä kuin jatkossa akuuttiosastoilla. Suurin osa aiemman osaston potilaista hoidetaan jatkossakin Taivalkoskella arviointi- ja kuntoutusyksikössä.

Valittajan mukaan asiassa ei ole selvitetty, mikä palvelutapa olisi kuntalaisten näkökulmasta sellainen kuin asiakkaiden tarve edellyttää ja mikä olisi inhimillisyys huomioiden oikein ja saavutettavuuden näkökulmasta paras vaihtoehto. Hallinto-oikeus toteaa, että toimialuejohtaja on edellä kerrotulla tavalla selvittänyt päätöksessään sitä, millaista hoitoa akuuttiosastolla on aiemmin annettu ja viitannut muun ohella hoitohenkilökunnan saatavuuden haasteisiin. Lisäksi toimialuejohtaja on arvioinut muun ohella potilaiden hoidon toteuttamisen mahdollisuuksia akuuttiosaston sijaan lähikuntien terveydenhuollon yksiköissä, potilaan kotona ja Taivalkoskelle perustettavassa arviointi- ja kuntoutusyksikössä. Edellä todetut seikat huomioon ottaen valittajan esittämän valitusperusteen johdosta ei voida katsoa, että toimialuejohtaja ei olisi päätöksenteossaan huomionnut päätöksen arvioituja

vaikutuksia järjestämislain 7 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla. Asian selvittämistä ei voida pitää sillä tavoin puutteellisena, että toimialuejohtajan päätös olisi kumottava kyseisen valitusperusteen johdosta.

Järjestämislain vastaisuutta koskevat valitusperusteet

Järjestämislain 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeesta ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Toimialuejohtajan päätöksen mukaan taloussuunnitelmaan vuosille 2023 - 2025 on sisällytetty tarkemmat talouden suunnitelmat sellaisten akuuttiosastopaikkojen sulkemisesta, joiden on tarkoitus toteutua vuoden 2023 aikana. Lisäksi talousarviossa on hyväksytty akuuttiosastojen palvelurakenteen tarkastelu ja profiloinnin jatkaminen.

Toimialuejohtajan 17.11.2023 päivättyssä lausunnossa on todettu, että akuuttiosaston henkilöstörakenne on ollut lähihoitajapainotteinen. Potilaspaikkamäärää on jouduttu suhteuttamaan hoitohenkilöstön ja nimenomaan sairaanhoitajien saatavuuteen, jotta on voitu varmistaa potilasturvallisuus. Hyvinvointialueen toimialue on maantieteellisesti laaja ja pirstalainen. Yksittäisen kunnan osalta ei voida määrittellä yhtä tiettyä osastoa, koska kunnat voivat olla myös laajoja ja välimatkat kunnan reuna-alueelta vaihtelevat.

Aluehallituksen lausunnon mukaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saavutettavuutta on varmistettu kokoamalla harvoin tarvittavia, erityisosaamista vaativia palveluja suurempiin kokonaisuuksiin. Akuuttiosastoilla tarvitaan sellaista erityisosaamista (esimerkiksi sairaanhoitaja), jota ei riitä lähialueella toteutettavaksi kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelupisteissä. Taivalkosken osastolla on vuonna 2022 ollut yhteensä 7 736 hoitopäivää, joista 639 on ollut ulkokuntalaisista potilaista johtuvia. Keskimäärin osastopaikkoja on ollut käytössä noin 21 paikkaa hoitopäiviin suhteutettuna. Vuonna 2021 hoitopäiviä on ollut 11 450, joista 713 on ollut ulkokuntalaisista potilaista johtuvia. Vuonna 2021 osastopaikkoja on ollut noin 31 hoitopäiviin suhteutettuna. Näiden kahden vuoden perusteella hyvinvointialueelle siirtynyt 34 virallista osastopaikkaa ei ole täyttynyt. Terveyden ja hyvinvoinnin

laitoksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvekerroin määrittää hyvinvointialueiden rahoituksesta 82 prosenttia palvelutarpeen perusteella. Palvelutarvekerroin on hyvinvointialueella välillä 0,59 - 1,48 postinumeroittain. Taivalkosken kunnassa palvelutarve on palvelutarvekertoimen mukaan ollut 1,29. Taivalkoskelaisen potilaan tarpeenmukainen akuuttihoito voidaan toteuttaa kotisairaaloiminnan turvin kotona tai arviointi- ja kuntoutusyksikössä.

Hallinto-oikeus toteaa, että toimialuejohtaja on perustellut päätöstään muun ohella henkilöstön saatavuudessa ilmenneiden haasteiden vaikutuksella hoidon laatuun ja potilasturvallisuuteen. Toimialuejohtaja on katsonut, että akuuttihoito on perusteltua koota suurempiin kokonaisuuksiin hyvinvointialueella, koska näin voidaan varmistaa palvelujen hyvä laatu ja turvallisuus sekä taloudellisesti järkevä ja kustannustehokas toteuttaminen. Hyvinvointialueen esittämästä selvityksestä ilmenee, että vastuuyksikön 34 asiakaspaikkaa eivät ole vuosina 2021 ja 2022 olleet täysimääräisesti käytettyinä. Selvitysten mukaan asiakaspaikkamääriä on potilasturvallisuuden varmistamisen vuoksi jouduttu laskemaan myös henkilöstön saatavuudessa ilmenneiden haasteiden vuoksi.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, että toimialuejohtaja on järjestämislain 4 §:n 1 momentin mukaisesti voinut katsoa, että palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteutuminen ovat edellyttäneet palvelujen kokoamista alueella suurempiin kokonaisuuksiin. Toimialuejohtaja on siten voinut päättää Akuuttiosasto Taivalkoski -vastuuyksikön lakkauttamisesta ja aluehallitus hylätä päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen. Asiaa ei ole aihetta arvioida toisin valittajan esittämän henkilöstön saatavuutta ja akuuttiosaston käyttöastetta koskevan valitusperusteen johdosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että järjestämislaissa ei ole määritelty maantieteelliseen etäisyyteen tai matkustamiseen kuluvaan aikaan perustuvia rajoja palvelun saavutettavuudelle. Kun otetaan edellä mainitun lisäksi huomioon hyvinvointialueen maantieteellinen laajuus ja asiassa esitetty selvitys etäisyydestä lähimpiin akuuttiosastohoitoa tarjoaviin yksiköihin sekä selvitys Taivalkoskella edelleen tarjottavista terveydenhuollon palveluista, hallinto-oikeus katsoo, että nyt kyseessä olevaa vastuuyksikön lakkauttamista ei voida pitää järjestämislain 4 §:n 2 momentissa säädetyn saavutettavuuden vaatimuksen vastaisena.

Yhdenvertainen kohtelu

Valituksen mukaan päätös loukkaa Suomen perustuslain 6 §:ssä säädettyä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Hoitoon pääsy voi vaatia Taivalkosken kunnan reuna-alueilta jopa 100 kilometrin ajomatkaa. Oulun seudulla, Kuusamossa tai Pudasjärvellä asuvan ei tarvitse matkustaa vastaavaa matkaa saadakseen apua akuuttiin terveydelliseen tilanteeseensa. Akuutin hoidon tarpeessa olevan potilaan kattava hoitaminen ei ole mahdollista arviointi- ja kuntoutusyksikössä ympärivuorokautisesti tai kotihoidossa, jos potilaan tilanne on komplisoitunut.

Kun otetaan huomioon edellä tämän päätöksen perusteluissa kuvattu selvitys etäisyyksistä lähimpiin akuuttiosastohoitoa tarjoaviin terveydenhuollon yksiköihin, Taivalkoskella kotiin annettavista palveluista saatu selvitys sekä Taivalkoskelle perustettavan arviointi- ja kuntoutusyksikön palvelut, hallinto-oikeus katsoo, että valittajan esittämien valitusperusteiden johdosta ei voida todeta, että Taivalkosken kuntalaiset olisivat toimialuejohtajan ja aluehallituksen päätösten johdosta perustuslain 6 §:n vastaisesti epäyhdenvertaisessa asemassa muihin valituksessa mainituilla paikkakunnilla asuviin hyvinvointialueen asukkaisiin nähden tai että päätökset olisivat järjestämislain 4 §:n 1 momentissa säädetyn yhdenvertaisuuden vaatimuksen vastaisia. Asiassa ei ole myöskään kyse yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua kielletystä syrjinnästä. Edelleen hallinto-oikeus katsoo, että päätökset eivät ole valittajan esittämällä perusteilla sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain vastaisia.

Muut valitusperusteet

Kun otetaan huomioon asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeus katsoo, että päätökset eivät ole valituksessa esitetyllä tavalla perustuslain 7 §:n tai potilasturvallisuutta koskevan sääntelyn vastaisia.

Johtopäätös

Päätökset eivät ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastaisia. Näin ollen päätösten kumoamiseen ole syytä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki hyvinvointialueesta 140 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anna-Kaisa Marski, Henri Matinolli ja Tetu Norman.

Esittelevä jäsen

Tetu Norman

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittaja, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa

Jäljennös maksutta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus, sähköpostitse
Yhdenvertaisuusvaltuutettu, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:ssä säädetyllä tavalla.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 Telekopio: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan hyvinvointialueen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu hyvinvointialueesta annetun lain 145 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näydetä. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sähköisesti todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä palvelimelta tai asiointipalvelusta. Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Kirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivään.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos:

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa;
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa;
- valtuutettu asiamies on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
00130 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Aluevalitus